

РЕЦЕНЗИЯ ЗА КНИГАТА НА РАЛИЦА КОСТАДИНОВА „УСЛОВНОТО ОСЪЖДАНЕ ПО БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО“

Ралица Илкова¹

„Понеже първоначалното престъпничество е повечето случаи случайно, то обществото не трябва да бърза, да препречва пътя на първоначалния престъпник, да се повърне сам към доброто. Прибързаната сила на закона може да произведе често пъти обратния резултат: да хвърли безвъзвратно към пътя на злото един човек, който може би при други условия би бил полезен член на обществото“²

¹ д-р Ралица Илкова, доцент по Наказателно право, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, r_ilkova@abv.bg

² Йовев, Д. *Българско наказателно право*. София: Придворна печатница „Братя Прошекови“, 1899, 393–394, цит. от Костадинова, Р. *Условното осъждане по българското наказателно право*. София: Нов български университет, 2019, с. 23.

През 2019 г. излезе от печат хабилитационният труд на гл. ас. д-р Ралица Костадинова, посветен на условното осъждане по българското наказателно право³. Монографичното изследване е продължение на дългогодишния интерес на д-р Костадинова в научната област⁴ и е убедително доказателство за изключителната широта и задълбоченост на научните търсения, прецизност и добросъвестност на научния анализ на автора. Книгата ще обогати със знания всеки, който проявява интерес в областта на наказателното право, и ще го впечатли с изключително приятния стил на автора, с който поднася сериозната, сложна и обемна наказателноправна проблематика.

Монографичният труд представлява и безспорен принос в наказателноправната теория. Убедено може да се твърди, че авторът е концентрирал научните си търсения в научна област – условното осъждане, която до момента не е била предмет на цялостен и задълбочен научен анализ, но същевременно е с голямо практическо значение, особено за право-раздавателните органи. Условното осъждане е институт с изключително широко приложно поле⁵ и някои юристи биха могли да сметнат, че дългогодишното му широко приложение е довело до унифициране на съдебната практика и безпроблемното му прилагане. Авторът ни доказва, че това далеч не е така. В книгата са разгледани редица проблеми пред приложението на условното осъждане, като са предложени разрешения, възприемането на които би могло да обогати и уеднакви практиката на съдилищата.

³ Виж Костадинова, Р. *Условното осъждане по българското наказателно право*. София: Нов български университет, 2019, ISBN 978-619-233-068-2. Изданието е с общ обем от 273 страници; справката за литературните източници съдържа 205 заглавия; бележките под линия са общо 603 на брой; посочени са релевантните нормативни актове и съдебна практика.

⁴ От същия автор по темата виж още: Костадинова, Р. Възникване и развитие на условното осъждане в България (1904–1968 г.). В: *Знанието – традиции, иновации, перспективи. Том втори*. Бургас, 2013, 135–141; Костадинова, Р. Безусловното осъждане на „Условното осъждане“. В: *Законът на правото или правото на закона*. София: Нов български университет, 2016, 151–157; Костадинова, Р. Особенности на отложеното изпълнение на наложено наказание в българското наказателно законодателство. В: *Наказателното законодателство – традиции и перспективи. Сборник доклади от международна конференция*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2016, 199–211; Костадинова, Р. Производството по трансфер на пробационни мерки, В: *Сборник доклади от годишна университетска научна конференция*. Велико Търново: Издателски комплекс на Националния военен университет „Васил Левски“, 2017 (6), 177–187; Костадинова, Р. Трансфер на пробационни мерки в Европейския съюз. В: *Сборник: 25 години Департамент „Право“*. София: Нов български университет, 2017, 197–205.; Костадинова, Р. Особенности на наложеното наказание за прилагане на условно осъждане по българското наказателно право. *Годишник на Департамент „Право“*, год. V, 2017, 292–311; Костадинова, Р. Предходната съдимост на деца като пречка за прилагане на условно осъждане. *Годишник на Департамент „Право“*, год. VI, 2018, 366–383; Костадинова, Р. Модерната сигурност и взаимното признаване на решения за пробация и алтернативни санкции в Европейския съюз. В: *Сборник научни трудове. Международна научна конференция „Модерна сигурност и съвременни технологии“*. София: Нов български университет, 2019 (2), 404–411; Костадинова, Р. Институтът на условното осъждане като проявление на принципа на хуманизъм в наказателното право. В: *Правата на гражданите и тяхната защита*. София: Нов български университет, 2019, 529–536; Костадинова, Р. Институтът на условното осъждане според Наказателния кодекс от 1968 г. *Научни трудове на УНСС*, 2020, № 2, 51–66.

⁵ Както е посочено и от автора, по данни на Националния статистически институт през 2016 г. са били осъдени общо 28 301 лица; на 22 356 от тях е било наложено наказание лишаване от свобода за срок до три години; по отношение на 16 548 лица (или общо 74% от осъдените) е приложен институтът на условното осъждане (по-подробно виж с. 16).

Ценен принос представлява изследването на уредбата на сходни институти в други законодателства. Авторът е направил сравнителноправен преглед на уредбата на институти не само в държави членки на ЕС, но и в много други страни. Изследването в тази насока е много задълбочено, пунктуално и дава възможност за извеждане на добри практики в насока на усъвършенстване на българския наказателен закон. По този начин изследването би могло да допринесе значително за усъвършенстване на наказателното законодателство.

В структурно отношение книгата съдържа четири глави. Най-напред са изяснени възникването и историческото развитие на моделите на условното осъждане в европейското законодателство и у нас в отделните обществено-исторически периоди. На задълбочен анализ е подложена правната същност на института, като е направено разграничение с другите институти на освобождаване от изтърпяване на наложено наказание. Последователно са разгледани – с нужната детайлност и пълнота – предпоставките за условно осъждане, предвидени в закона, както и режимът на условно осъждане. Това е първо изследване в тази научна област, поради което и приносният му характер е безспорен.

Внимание е отделено и на трансфера на пробационните мерки по време на условното осъждане в Европейския съюз – въпрос, който тепърва се поставя на вниманието на правоприлагащите органи. Това е първото научно изследване в областта и поради това – особено ценно за практикуващите юристи.

Книгата ще е полезна на практикуващите юристи – съдии, прокурори, следователи, разследващи органи, адвокати, които взимат участие в разглеждане на наказателни дела, на студентите от правните факултети в страната и на всички, за които материята представлява интерес.

A REVIEW FOR RALITSA KOSTADINOVA'S BOOK "SUSPENDED SENTENCE UNDER BULGARIAN CRIMINAL LAW"

Ralitsa Ilkova⁶

The review is dedicated to the monograph entitled "Suspended Sentence under Bulgarian Criminal Law" by Ralitsa Kostadinova. In the book the author has pointed her scientific research in an academic area, namely that of suspended sentence, which so far has not been subject of a thorough and in-depth scientific analysis in Bulgar-

ia, but at the same time it is of great practical significance in particular with regard to the work of the judicial bodies. The monograph under review undoubtedly contributes to the criminal legal theory.

Keywords: Criminal Law, Suspended Sentence, Criminal Legal Theory

⁶Ralitsa Ilkova, Associate Professor in Criminal Law, Sofia University "St. Kliment Ohridski", r_ilkova@abv.bg.